

JSES

Journal of Sustainable Educational Studies

Geliş/Received: 16.10.2020 Kabul/Accepted: 28.10.2020

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN KARIYER GELECEĞİ ALGILARIYLA MESLEKİ KARAR PIŞMANLIKLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Ash Nur İPEK¹

Fadile Zeynep ÇAVUŞ²

Hümevra SARAÇ³

Özet

Bu araştırmanın amacı, üniversite öğrencilerinin kariyer geleceği algılarıyla mesleki karar pişmanlıkları arasındaki ilişkinin farklı değişkenler açısından incelenmesidir. Araştırmanın örneklemini, Türkiye’de farklı üniversite ve bölümlerde öğrenim gören ve random olarak seçilen 226 kadın, 67 erkek toplamda ise 293 öğrenci oluşturmaktadır. Örneklem, 18-37 yaş arasındaki üniversite öğrencilerinden oluşmaktadır. Araştırma, ilişkisel araştırma modeline dayalı betimsel bir çalışmadır. Araştırmada ölçme aracı olarak, üniversite öğrencilerinin cinsiyetlerine, ebeveynlerinin eğitim düzeyine, algılanan ebeveyn tutumuna, algılanan gelir düzeyine ilişkin bilgi toplamak amacıyla araştırmacı tarafından geliştirilen Kişisel Bilgi Formu, kariyer geleceği algılarını belirlemek için Kariyer Geleceği Ölçeği ve mesleki karar pişmanlıklarını belirlemek için Mesleki Karar Pişmanlığı ölçeği kullanılmıştır. Elde edilen verilerin analiz edilmesiyle kariyer geleceği algısı ve mesleki karar pişmanlığı düzeyleri arasında orta düzeyde negatif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Üniversite öğrencilerinin cinsiyetlerine, ebeveynlerinin eğitim düzeylerine, algıladıkları ebeveyn tutumuna göre kariyer geleceği algıları arasında anlamlı fark bulunmazken, algıladıkları gelir düzeylerine üniversite öğrencilerinin kariyer uyumluluğu ve algılanan bilgi düzeylerinde üst gelir düzeyi lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Öğrencilerin mesleki karar pişmanlığı düzeyleri arasında cinsiyetlerine göre erkek öğrenciler lehine, algıladıkları ebeveyn tutumunda baskıcı-otoriter tutum lehine anlamlı farklılık bulunurken, ebeveyn eğitim düzeyleri ve algılanan gelir düzeylerinde anlamlı farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Mesleki karar; mesleki karar pişmanlığı; kariyer geleceği

INVESTIGATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN UNIVERSITY STUDENTS’ CAREER FUTURES AND CAREER DECISION REGRETS

Abstract

This study aimed to investigate the relationship between career futures and career decision regret of university students. Participants of this research consisted of 293 students aged between 18-37, who studied various departments at different universities in Turkey. The correlational research method was applied in the research. The Personal Information form developed by the researcher was used to collect information about gender, parents' education levels, perceived parental attitude, and perceived income level, also Career Future Scale, The Scale of Career Decision Regret were used as a measurement tool in the study. Results indicated that university students' levels of career future perception and career decision regret found between a moderately negative

¹ Yüksek Lisans Öğrencisi, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık, İstanbul-Türkiye, aslinuripek1@gmail.com, ORCID: 0000-0001-5727-2523.

² Yüksek Lisans Öğrencisi, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık, İstanbul-Türkiye, fadilezeynep.cavus@gmail.com, ORCID: 0000-0002-9346-5629.

³ Yüksek Lisans Öğrencisi, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık, İstanbul-Türkiye, humevrasarac.1@gmail.com, ORCID: 0000-0002-9205-7658.

significant relationship and a significant difference was found in favour of higher income level in terms of career adaptability of university students with perceived income levels and perceived knowledge levels. While there was a significant difference between the career decision regret levels of the students in favour of male students according to their gender and in favour of the authoritarian-pressure parental attitude in their perceived parental attitude.

Keywords: Career decision; career decision regret; career futures

Makale Türü (Article Type): Araştırma Makalesi

İpek, A. N., Çavuş, F. Z., & Saraç, H. (2020). Üniversite öğrencilerinin kariyer geleceği algılarıyla mesleki karar pişmanlıkları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Journal of Sustainable Educational Studies (JSES)*, 1(1), 1-12.

1. GİRİŞ

İnsanlar hayatları boyunca birtakım seçenekler arasından bir karar vermek durumunda kalırlar. Bu günlük hayatın akışında verilen basit bir karar olabildiği gibi, çok seçenekli, karmaşık ve sonucu çok önemli etkiler doğuracak olan bir karar da olabilir. Bu kararın sonucunda kişi olumlu veya olumsuz etkilenebilir. Verdiği kararın sonucundan memnun olabilir veya bu karara yönelik pişmanlık hissedebilir (Erdurcan ve Kırdök, 2017, s. 1140).

Pişmanlık, bireyin verdiği karardan sonra bu kararı vermemiş olmayı dileyerek kendini üzgün ve hayal kırıklığına uğramış hissetmesine sebep olan duygudur (akt. Erdurcan ve Kırdök, 2017; Maingay, 1991). Zeelenberg'e göre ise pişmanlık, bireyin içinde bulunduğu durumun daha iyi yönde olabileceğine yönelik farkındalık kazanması veya buna yönelik hayal kurmasıyla yaşadığı bir duygudur (akt. Korur ve Kimzan, 2016; Zeelenberg ve Pieters, 2007, s. 3). Pişmanlık yaşantısının doğası gereği bilişsel farkındalığı beraberinde getirdiği göz önüne alındığında hem duygusal hem de bilişsel bileşenlere sahip olduğu söylenebilir (Brehaut vd., 2003, s. 282). Pişmanlık, insanları diğer duygularını organize etmesine yönelik güdüleyen bilişsel bir duygu olup özdenetimle birebir ilişkilidir (akt. Korur ve Kimzan, 2016; M'Barek ve Gharbi, 2012, s. 1). Bireyin yaşamında pişmanlık duygusu yaşamasına sebep olabilecek en önemli kararlardan biri de meslek seçimidir (akt. Erdurcan ve Kırdök, 2017; Yeşilyaprak, 2011). Meslek seçimi kişinin tüm hayatını etkileyecek karmaşık bir karar olduğundan doğru karar verebilmek her zaman kolay olmayabilir. Birey zamanının çoğunu ailesi ve akrabaları ile değil seçtiği meslekte ve çalışma ortamında geçirmektedir. İnsan yaşamında bu kadar önemli bir yer tutan bu karardan dolayı yaşanan pişmanlık kişinin mesleğini olumsuz yönde etkileyecektir. Bireyin mesleki karar pişmanlığı yaşamasından etkilenecek en önemli faktörler meslek doyumu ve yaşam doyumudur. Çünkü mesleki karar pişmanlığı yaşam şartlarının olumsuz olarak algılanmasına, meslek doyumu ve yaşam doyumunun azalmasına sebep olacaktır (Köse, 2019, s. 39). Birey kendini yeterince tanımadığında, meslekleri yeteri kadar tanımadığında, yaşamlarındaki önemli kişiler tarafından gelen baskılara maruz kaldıklarında veya akılcı olmayan düşünceleri nedeniyle kararsızlık yaşayabilirler (Çakır, 2004, s. 3).

Öğrenciler bir meslek kararı verirken önemli olan faktörler dışında birçok faktörden etkilenmektedir. Lise döneminde yapılan seçimler bireyin gireceği üniversiteyi ve mesleğini belirlemektedir. Meslek seçimi çoğu zaman bu dönemde gerçekleştirilen alan seçimiyle aynı doğrultudadır. Bu nedenle bireyin meslek tercihini alan seçimiyle beraber lise döneminde kesinleştirdiği söylenebilir. Bazı bireyler bu dönemde gerçekçi mesleki kararlar vererek yaşamlarını sürdürürken bazı bireyler mesleki kararsızlık sonucunda kendisi için uygun olmayan kararlar vererek ileride olumsuz durumlar yaşayabilmektedir (Çakır, 2004, s. 2). Üniversiteye giriş sürecinde okunacak bölüme yönelik yanlış bir karar verilmesi bireyin bu alanla ilgili memnuniyetsizlik yaşamasına sebep olur (akt. Erdurcan ve Kırdök, 2017; Yeşilyaprak, 2012).

Birey seçmiş olduğu meslekle birlikte nasıl bir yaşam süreceğini de seçmiş olur. Seçtiği bu meslekte başarılı olarak kendini kanıtlamak için çabalar. İlgı, yetenek ve istekler doğrultusunda verilen mesleki kararlar bireyin mesleğinde başarı göstermesini, verimli ve mutlu hissetmesini sağlar (Sarıkaya ve Khorshid, 2009, s. 394). Bu yolla verilen kararlar bireyin mesleki karar pişmanlığı yaşamasını engelleyebilir veya pişmanlık düzeylerinin azalmasını sağlayabilir (Köse, 2019, s. 39).

Bireyin vermiş olduğu meslek kararının tüm yaşamını etkilediği ve kişinin ilgi, yetenek ve değerlerine göre seçmiş olduğu bir mesleğin yaşam doyumunun ve meslek doyumunun artmasını sağladığı göz önünde

bulundurulduğunda kişinin kariyer geleceğine yönelik nasıl bir tutum içerisinde olduğunun da mesleki karar pişmanlığı yaşamıyla ilişkili olduğu söylenebilir. Son zamanlarda birbirinden ayırması zor olan kişinin iş ve özel yaşantılarında ortaya çıkan süratli farklılıklar, kişinin farklı meslekler arasında geçiş yapma durumunu da hızlandırmıştır. (akt. Kalafat, 2012; Cairo, Kritis ve Myers, 1996). Bu nedenle iş dünyasında oluşan değişimlerin veya bireylerin mesleki deneyim sürecinde meydana gelen diğer problemler, kariyer konusunda karar vermesinde olumlu ya da olumsuz bakış açısı, mutluluk ve benzeri etkenler, kişinin duygusal anlamda iyi oluşuyla bağlantılı duruma gelmiştir (akt. Kalafat, 2012; Boehm ve Lyubomirsky, 2008; Creed, Patton ve Bartrum, 2002; Menaghan ve Merves, 1984; Williams ve Johansen, 1985).

Kariyer geleceği algısının, bireyin kariyer uyumluluğu, kariyerine yönelik iyimserliği ve kariyerine ilişkin seçeneklerle ilgili bilgi sahibi olmasıyla oluştuğu öne sürülmüş ve kişilik özellikleriyle kariyer geleceği algısının ilişkili olduğu ortaya koyulmuştur (akt. Kalafat, 2014; Rottinghaus, 2005). Yapılan araştırmalar da bireyin kariyer geleceğine yönelik pozitif tutumlarını etkileyen faktörler olarak bireyin kariyerine yönelik iyimser bakış açısı, kariyeriyle olan uyumluluğu ve bireyin iş dünyasını ve mevcut iş gücü eğilimlerini ne kadar olumlu algıladıkları olarak belirlenmiştir. Bu kavramlar da farklı araştırmacılar tarafından farklı şekillerde tanımlanmıştır. Kariyer uyumluluğu, bireyin kendi mesleği ile alakalı bir konuma hazırlık sürecinde mesleğin kendisinden veya çalışma şartlarından dolayı meydana gelen ve beklenmeyen durumlarla başa çıkabilme derecesi şeklinde tanımlanmaktadır (Siyez ve Belkıs, 2016, s. 280). Kariyer uyumluluğu, kişinin gelecekteki durumlarla başa çıkabilme ve bu değişime sebep olan bu durumlardan faydalanma hususunda var olan yeteneklerine ilişkin bakış açısı, yeni işindeki yapması gerekenler karşısında kendisini üzüntü, sıkıntı ya da tedirginlik hissetmeme düzeyi ve kariyer programının değişmesine sebep olan durumlar karşısında kendini toparlayabilme yeteneğidir (Kalafat, 2012, s. 171). Kariyer uyumu, bireyin kendi kariyerini nasıl düzenlediği ile ilgilidir. (Erdoğan Zorver, 2011, s. 40). Kariyer iyimserliği ise bireylerin yaptıkları kariyer planlarına yönelik umutlarının gerçekleşmesini güç olarak görseler de pozitif bir tutum içerisinde olmalarıdır. Kariyer iyimserliği, bireyin kariyer gelişimi ile ilgili daima pozitif sonuçlar elde edeceğine yönelik beklenti içinde olması ya da durumların en pozitif yönlerini merkeze alarak kariyer geleceğini planlama süresince üzüntü, sıkıntı ya da tedirginlik hissetmemesi durumudur (Kalafat, 2012, s. 171).

Kalafat (2012, s. 171), iş dünyasına ilişkin algılanan bilgiyi, kişilerin iş dünyasını ve iş gücüne yönelik meyillerinin ne kadar olumlu algıladığı olarak tanımlamıştır. Bireylerin iş dünyasına ve istihdam eğilimlerine yönelik bilgi ve algılama derecelerinin de yüksek olması başarılı bir kariyer planı hazırlamalarını da sağlaması açısından önemlidir (Güldü ve Kart, 2017, s. 380). Dolayısıyla kişi iş ve özel hayatında aniden ortaya çıkan farklı durumların üstesinden gelebilecek, uyum sağlayabilecek ve bunu yaparken de kendi iyimserliğini kaybetmeden, duygusal anlamda iyi oluş durumunu devam ettirebilecektir (akt. Güldü ve Kart, 2017; Rottinghaus, Day ve Borgen, 2005)

İlgili literatür incelendiğinde kariyer geleceği algısına ilişkin birçok araştırmaya rastlanmış olmakla birlikte mesleki karar pişmanlığı konusunda çok fazla araştırma bulunamamıştır. Bu iki kavramın birlikte kullanıldığı herhangi bir çalışma da yapılmamış olduğundan bu çalışmanın alanyazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Araştırmanın amacı üniversite öğrencilerinin kariyer geleceği algısı düzeyleriyle mesleki karar pişmanlığı düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Bunun yanı sıra üniversite öğrencilerinin kariyer geleceği algıları ve mesleki karar pişmanlığı düzeylerinin farklı değişkenler bağlamında incelenmesi amaçlanmaktadır. Araştırma gerçekleştirilirken bu genel amaca göre aşağıda verilen alt problemlere cevap aranmıştır.

1. Üniversite öğrencilerinin kariyer geleceği algısı ve mesleki karar pişmanlığı düzeyleri arasındaki ilişki var mıdır?
2. Üniversite öğrencilerinin kariyer geleceği algısı ve mesleki karar pişmanlığı düzeyleri cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
3. Üniversite öğrencilerinin kariyer geleceği algısı ve mesleki karar pişmanlığı düzeyleri anne eğitim düzeyine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
4. Üniversite öğrencilerinin kariyer geleceği algısı ve mesleki karar pişmanlığı düzeyleri baba eğitim düzeyine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
5. Üniversite öğrencilerinin kariyer geleceği algısı ve mesleki karar pişmanlığı düzeyleri algıladıkları ebeveyn tutumuna göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

6. Üniversite öğrencilerinin kariyer geleceği algısı ve mesleki karar pişmanlığı düzeyleri algıladıkları gelir düzeyine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

2. YÖNTEM

Üniversite öğrencilerinin kariyer geleceği algılarıyla mesleki karar pişmanlıkları arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlayan bu çalışma ilişkisel tarama modeline dayalı betimsel bir çalışmadır. İlişkisel araştırma modeli iki veya daha fazla değişkenin birlikte değişim gösterip göstermediklerini ve bu değişimin ne derecede olduğunu saptamayı amaçlayan çalışmalardır (Karasar, 2020, s. 114).

2.1. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, 2018-2019 eğitim öğretim yılında Türkiye’de farklı üniversitelerde öğrenim görmekte olan üniversite öğrencilerinden tesadüfi olarak seçilen 18-37 yaş aralığındaki 226 kadın, 67 erkek toplamda ise 293 öğrenci oluşturmaktadır.

2.2. Veri Toplama Araçları

Araştırmada veriler “Kariyer Geleceği Ölçeği”, “Mesleki Karar Pişmanlığı Ölçeği” ve araştırmacılar tarafından oluşturulan “Kişisel Bilgi Formu” kullanılarak elde edilmiştir.

2.2.1 Kariyer geleceği ölçeği

Kalafat (2012) tarafından Türkçe’ye uyarlanan ölçeğin amacı kişilerin olumlu kariyer planlama tutumlarını değerlendirmektir. Ölçeğin Cronbach Alpha iç tutarlık katsayısı toplamda .88 kariyer uyumluluğu alt boyutu için .83, kariyer iyimserliği alt boyutu için .82, algılanan bilgi alt boyutu için ise .62’dir. Yapılan bu çalışmada ölçeğin Cronbach alpha katsayısı toplam puan için .89 kariyer uyumluluğu alt boyutu için .84, kariyer iyimserliği alt boyutu için .83, algılanan bilgi alt boyutu için ise .59’dur. Ölçek kariyer uyumluluğu, kariyer iyimserliği, iş piyasalarına ilişkin algılanan bilgi olmak üzere üç alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçek 5’li likert (1” kesinlikle katılmıyorum, “2” katılmıyorum, “3” emin değilim, “4” katılıyorum, “5” kesinlikle katılmıyorum) derecelendirme şeklindedir.

2.2.2 Mesleki karar pişmanlığı ölçeği

Erdurcan ve Kırdök (2017) tarafından Türkçe’ye uyarlanan ölçek 5 maddeden oluşmaktadır ve tek boyutludur. Ölçeğin güvenirlik katsayısı .81-.92 arasında bulunmaktadır. Yapılan bu çalışmada ölçeğin Cronbach alpha katsayısı toplam puan için .87’dir. Ölçek 5’li likert derecelendirmeye sahiptir. “1” hiç katılmıyorum, “2” katılmıyorum, “3” kararsızım, “4” katılıyorum, “5” tamamen katılıyorum şeklinde bir derecelendirme bulunmaktadır. Ölçeğin 1., 3., 5. maddeleri ters kodlanmaktadır. Ölçekten alınan toplam puanın “5” ile çarpılmasıyla karar pişmanlığı düzeyi elde edilir. 0-100 artan puan karar pişmanlığı düzeyinin arttığını belirtmektedir. Elde edilen puanın 0-24 arası olması bireyin karardan hiç pişman olmadığını, 25-49 arasında olması karardan biraz pişman olduğunu, 50-74 arası karardan dolayı pişman olduğunu, 75-100 arasında olması iste aldığı karardan çok pişman olduğunu göstermektedir (Erdurcan ve Kırdök, 2017, s. 1143). Erdurcan ve Kırdök (2017) tarafından Türkçe’ye uyarlanan ölçek 5’li Likert tipi (0, 1, 2, 3, 4) olduğundan, toplam puan 5 ile çarpılmıştır. Bu çalışmada ise ölçek 5’li likert (1, 2, 3, 4, 5) olarak kullanıldığından 0 ile 100 arasında mesleki karar pişmanlığı seviyesini belirlemek için toplam puan 4 ile çarpılmıştır (Köse, 2019, s. 42)

2.2.3 Kişisel bilgi formu

Üniversite öğrencilerinin bazı özelliklerini belirlemek amacıyla kariyer geleceği ve mesleki karar pişmanlığı ile ilgili literatür incelenmiş, bu kavramlarla ilgili olabileceği düşünülen değişkenlere ait verilerin elde edilebilmesi için araştırmacılar tarafından hazırlanmış olan bir “Kişisel Bilgi Formu” kullanılmıştır. Hazırlanan bu formda üniversite öğrencilerinin cinsiyeti, yaşı, anne-baba eğitim düzeyi olmak üzere algılanan gelir düzeyi, algılanan ebeveyn tutumunu belirlemeye yönelik sorular bulunmaktadır.

2.3. Verilerin Toplanması

Ölçek yazarlarına araştırma konusu hakkında bilgi verilerek e-mail yoluyla kullanım izni alınmıştır. Ölçekler sanal ortama aktarıldıktan sonra Türkiye’deki daha fazla üniversite öğrencisine ulaşabilmek amacıyla çevrimiçi form haline getirilmiştir. Sosyal medyada çeşitli öğrenci grupları aracılığıyla ölçek çeşitli üniversite öğrencilerine aktarılmış ve Türkiye’nin bazı şehirlerindeki üniversite öğrencilerine link olarak ulaştırılmıştır.

2.4. Verilerin Analizi

Verilerin analizi için SPSS for Windows 24.00 paket programı kullanılmıştır. Veri toplama araçları ile elde edilen bilgilerin programa girişi sağlanmıştır. Verilerin normal dağılıp dağılmadığını anlamak için Kolmogorov Smirnov analizi uygulandığında kariyer geleceği ölçeği verilerinin (.047, $p < .05$) ve mesleki karar pişmanlığı ölçeği verilerinin (.00, $p < .05$) normal dağılım göstermediği görülmüş bu nedenle Non-parametric testler uygulanmıştır. Üniversite öğrencilerinin kariyer geleceği algılarının; cinsiyete göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için “Mann-Whitney U testi” kullanılmıştır. Kariyer geleceği algılarının anne-baba eğitim düzeyi, gelir düzeyi, ebeveyn tutumuna göre anlamlı farklılık sergileyip sergilemediğini belirlemek amacıyla “Kruskall-Wallis H testi” kullanılmıştır.

Üniversite öğrencilerinin mesleki karar pişmanlığı algılarının; cinsiyete göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için “Mann-Whitney U testi” kullanılmıştır. Mesleki karar pişmanlığı algılarının anne-baba eğitim düzeyi, gelir düzeyi, ebeveyn tutumuna göre anlamlı farklılık sergileyip sergilemediğini belirlemek amacıyla “Kruskall-Wallis H testi” kullanılmıştır.

3. BULGULAR

Bu bölüm, araştırmanın amaçları doğrultusunda üniversite öğrencilerinin Kariyer Geleceği Ölçeği, Mesleki Karar Pişmanlığı Ölçeği ve kişisel bilgi formundan elde edilen veriler üzerinde yapılan istatistiksel analizlerin detaylı sonuçları sunulmuştur. Araştırmanın yürütülmesi aşağıda verilen sorular üzerinden gerçekleşmiştir. Her soruya ait elde edilen sonuçlar sırasıyla aşağıda verilmiştir:

Kariyer geleceği algısı ile mesleki karar pişmanlığı arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla korelasyon analizi gerçekleştirilmiş, elde edilen sonuçlar Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Üniversite Öğrencilerinin Kariyer Geleceği Algısı Düzeyleri ile Mesleki Karar Pişmanlığı Düzeyleri Arasındaki İlişkiye Ait Bulgular

	Mesleki Karar Pişmanlığı
1.Kariyer Geleceği Algısı	-.504**
2.Kariyer Uyumu	-.296**
3.Kariyer İyimserliği	-.364**
4.Bilgi	-.220**

Tablo 1 incelendiğinde üniversite öğrencilerinin, kariyer geleceği algısı düzeyleri ile mesleki karar pişmanlığı düzeyleri arasında “.50” oranında negatif yönde orta düzeyde ve anlamlı ilişki olduğu ($p < .01$) bulunmuştur. Yani üniversite öğrencilerinde kariyer geleceği algısı iyileştikçe mesleki karar pişmanlıkları azalmaktadır. Kariyer geleceği algısı alt boyutlarından kariyer uyumu ve mesleki karar pişmanlığı arasında “.29” oranında düşük düzeyde negatif yönde, kariyer iyimserliği ile mesleki pişmanlık arasında “.36” oranında düşük düzeyde negatif yönde, algılanan bilgi ile mesleki karar pişmanlığı arasında “.22” oranında düşük düzeyde negatif yönde anlamlı ilişki olduğu ($p < .01$) bulunmuştur.

Cinsiyete göre kariyer geleceği algısı düzeylerinde anlamlı fark olup olmadığını incelemek amacıyla Mann-Whitney U testi gerçekleştirilmiş elde edilen sonuçlar Tablo2’de sunulmuştur.

Tablo 2. Üniversite Öğrencilerinin Cinsiyete Göre Kariyer Geleceği Algısı Düzeyleri

Faktörler	Cinsiyet	N	Ortalama	SS	p
Kariyer İyimserliği	Kadın	226	40.04	7.86	.36
	Erkek	67	39.50	6.12	
Kariyer Uyumu	Kadın	226	40.88	6.84	.25
	Erkek	67	41.70	6.48	
Bilgi	Kadın	226	9.18	2.42	.16
	Erkek	67	9.66	2.09	

Tablo 2 incelendiğinde araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin sahip olduğu kariyer iyimserliği (0.36; $p > .05$), kariyer uyumu (0.25; $p > .05$) ve iş piyasalarına ilişkin algılanan bilgi alt boyutlarında (0.16; $p > .05$) cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermemektedir. Sonuç olarak her iki cinsiyete sahip üniversite öğrencileri benzer kariyer geleceği algısına sahiptir.

Cinsiyete göre mesleki karar pişmanlığı düzeylerinde anlamlı farkın tespiti amacıyla Mann-Whitney U testi gerçekleştirilmiş elde edilen sonuçlar Tablo3'te sunulmuştur.

Tablo 3. Üniversite Öğrencilerinin Cinsiyete Göre Mesleki Karar Pişmanlığı Algısı Düzeyleri

Faktörler	Cinsiyet	N	Ortalama	SS	p
Mesleki Karar Pişmanlığı	Kadın	226	9.30	4.25	.04
	Erkek	67	10.39	4.41	

Tablo 3 incelendiğinde araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin sahip olduğu mesleki kariyer pişmanlığı algısı (0,04, $p < 0,05$) cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermektedir. Sonuç olarak her iki cinsiyete sahip üniversite öğrencileri farklı mesleki karar pişmanlığı algısına sahiptir.

Kariyer geleceği algısının anne eğitim düzeyine göre incelenmesi amacıyla Kruskal-Wallis H testi uygulanmış, elde edilen sonuçlar Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. Üniversite Öğrencilerinin Anne Eğitim Düzeyine Göre Kariyer Geleceği Algısı Düzeyleri

Faktörler	Anne Eğitim Düzeyi	N	Ortalama	SS	p
Kariyer İyimserliği	Okur-Yazar	28	40.39	6.95	.50
	İlkokul	108	39.91	6.59	
	Ortaokul	46	41.85	6.46	
	Lise	71	39.48	8.06	
	Üniversite	40	39.13	9.87	
Kariyer Uyumu	Okur-Yazar	28	41.43	6.21	.59
	İlkokul	108	41.03	6.95	
	Ortaokul	46	41.80	5.08	
	Lise	71	40.34	6.97	
	Üniversite	40	41.40	8.01	
Bilgi	Okur-Yazar	28	9.25	2.62	.85
	İlkokul	108	9.46	2.29	
	Ortaokul	46	9.24	2.30	
	Lise	71	9.10	2.25	
	Üniversite	40	9.25	2.63	

Tablo 4 incelendiğinde araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin sahip olduğu kariyer iyimserliği (0,50; $p > 0,05$), kariyer uyumu (0,59; $p > 0,05$) ve iş piyasalarına ilişkin algılanan bilgi alt boyutlarında (0,85; $p > 0,05$) anne eğitim düzeyine göre anlamlı farklılık göstermemektedir. Sonuç olarak anne eğitim düzeyine göre üniversite öğrencileri benzer kariyer geleceği algısına sahiptir.

Anne eğitim düzeyine göre mesleki karar pişmanlığının farklılaşp farklılaşmadığının incelenmesi amacıyla Kruskal-Wallis H testi uygulanmış, elde edilen sonuçlar Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5. Üniversite Öğrencilerinin Anne Eğitim Düzeyine Göre Mesleki Kariyer Pişmanlığı Algısı Düzeyleri

Faktörler	Anne Eğitim Düzeyi	N	Ortalama	SS	p
Mesleki Karar Pişmanlığı	Okur-Yazar	28	11.18	4.30	.10
	İlkokul	108	9.74	4.34	
	Ortaokul	46	8.67	4.03	
	Lise	71	9.55	4.37	
	Üniversite	40	8.90	4.25	

Tablo 5 incelendiğinde araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin sahip olduğu mesleki kariyer pişmanlığı algısı (0,10, $p > 0,05$) anne eğitim düzeyine göre anlamlı farklılık göstermektedir. Sonuç olarak anne eğitim düzeyine göre üniversite öğrencileri benzer mesleki karar pişmanlığı algısına sahiptir.

Kariyer geleceği algısının baba eğitim düzeyine göre incelenmesi amacıyla Kruskal-Wallis H testi uygulanmış, elde edilen sonuçlar Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6. Üniversite Öğrencilerinin Baba Eğitim Düzeyine Göre Kariyer Geleceği Algısı Düzeyleri

Faktörler	Baba Eğitim Düzeyi	N	Ortalama	SS	p
Kariyer İyimserliği	Okur-Yazar	5	40.00	8.83	.10
	İlkokul	77	38.90	6.29	
	Ortaokul	63	42.12	6.41	
	Lise	83	39.57	7.51	
	Üniversite	65	40.01	9.26	
Kariyer Uyumu	Okur-Yazar	5	38.80	7.29	.22
	İlkokul	77	40.18	5.84	
	Ortaokul	63	42.22	6.38	
	Lise	83	41.33	5.97	
	Üniversite	65	40.86	8.76	
Bilgi	Okur-Yazar	5	9.20	2.28	.43
	İlkokul	77	9.04	2.50	
	Ortaokul	63	9.83	2.21	
	Lise	83	9.25	2.27	
	Üniversite	65	9.12	2.40	

Tablo 6 incelendiğinde araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin sahip olduğu kariyer iyimserliği (0,10; $p>0,05$), kariyer uyumu (0,22; $p>0,05$) ve iş piyasalarına ilişkin algılanan bilgi alt boyutlarında (0,42; $p>0,05$) baba eğitim düzeyine göre anlamlı farklılık göstermemektedir. Sonuç olarak baba eğitim düzeyine göre üniversite öğrencileri benzer kariyer geleceği algısına sahiptir.

Mesleki karar pişmanlığı düzeylerinin baba eğitim düzeyine göre farklılık gösterip göstermediğini incelemek amacıyla Kruskal-Wallis H testi uygulanmış, sonuçlar Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7. Üniversite Öğrencilerinin Baba Eğitim Düzeyine Göre Mesleki Kariyer Pişmanlığı Algısı Düzeyleri

Faktörler	Baba Eğitim Düzeyi	N	Ortalama	SS	p
Mesleki Karar Pişmanlığı	Okur-Yazar	5	10.40	2.70	.19
	İlkokul	77	10.42	4.60	
	Ortaokul	63	8.97	4.47	
	Lise	83	9.42	4.17	
	Üniversite	65	9.18	4.00	

Tablo 7 incelendiğinde araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin sahip olduğu mesleki kariyer pişmanlığı algısı (0,19, $p>0,05$) baba eğitim düzeyine göre anlamlı farklılık göstermemektedir. Sonuç olarak baba eğitim düzeyine göre üniversite öğrencileri benzer mesleki karar pişmanlığı algısına sahiptir.

Kariyer geleceği algısı düzeylerinin algılanan ebeveyn tutumuna göre incelenmesi amacıyla Kruskal-Wallis H testi uygulanmış, elde edilen sonuçlar Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8. Üniversite Öğrencilerinin Algıladıkları Ebeveyn Tutumu Düzeyine Göre Kariyer Geleceği Algısı Düzeyleri

Faktörler	Ebeveyn Tutumu	N	Ortalama	SS	p
Kariyer İyimserliği	Koruyucu	190	40.39	7.42	.11
	Baskıcı-Otoriter	34	37.29	6.51	
	İlgisiz	7	40.00	8.33	
	Demokratik	62	40.52	7.97	
	Koruyucu	190	41.41	6.68	
Kariyer Uyumu	Baskıcı-Otoriter	34	39.24	6.02	.29
	İlgisiz	7	40.86	5.52	
	Demokratik	62	41.06	7.44	
	Koruyucu	190	9.44	2.38	
	Baskıcı-Otoriter	34	8.79	2.47	
Bilgi	İlgisiz	7	7.86	2.91	.33
	Demokratik	62	9.27	2.09	

Tablo 8 incelendiğinde araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin sahip olduğu kariyer iyimserliği (0,11; $p>0,05$), kariyer uyumu (0,29; $p>0,05$) ve iş piyasalarına ilişkin algılanan bilgi alt boyutlarında (0,33; $p>0,05$)

ebeveyn tutumlarına göre anlamlı farklılık göstermemektedir. Sonuç olarak ebeveyn tutumuna göre üniversite öğrencileri benzer kariyer geleceği algısına sahiptir.

Algılanan ebeveyn tutumuna göre mesleki karar pişmanlığı düzeyleri arasında anlamlı fark olup olmadığına ilişkin Kruskal-Wallis H testi gerçekleştirilmiş, elde edilen sonuçlar Tablo 9’da verilmiştir.

Tablo 9. Üniversite Öğrencilerinin Algıladıkları Ebeveyn Tutumuna Göre Mesleki Karar Pişmanlığı Düzeyleri

Faktörler	Ebeveyn Tutumu	N	Ortalama	SS	p
Mesleki Karar Pişmanlığı	Koruyucu	190	9.48	4.52	.00
	Baskıcı-Otoriter	34	11.56	3.15	
	İlgisiz	7	6.86	2.96	
	Demokratik	62	8.97	3.97	

Tablo 9 incelendiğinde araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin sahip olduğu mesleki karar pişmanlığı algısı (0,00, $p < 0,05$) algılanan ebeveyn tutumuna göre baskıcı- otoriter ebeveyne sahip öğrenciler lehine anlamlı farklılık göstermektedir. Algılanan ebeveyn tutumuna göre üniversite öğrencileri farklı mesleki karar pişmanlığına sahiptir denilebilir.

Gelir düzeyine göre kariyer geleceği algısı düzeylerinin anlamlı fark gösterip göstermediğini incelemek amacıyla Kruskal-Wallis H testi gerçekleştirilmiş, elde edilen sonuçlar Tablo 10’da verilmiştir.

Tablo 10. Üniversite Öğrencilerinin Gelir Düzeyine Göre Kariyer Geleceği Algısı Düzeyleri

Faktörler	Gelir Düzeyi	N	Ortalama	SS	p
Kariyer İyimserliği	Alt Gelir Düzeyi	22	37.77	6.29	.14
	Orta Gelir Düzeyi	243	40.18	7.43	
	Üst Gelir Düzeyi	28	40.93	8.81	
Kariyer Uyumu	Alt Gelir Düzeyi	22	37.55	6.03	.00
	Orta Gelir Düzeyi	243	41.25	6.73	
	Üst Gelir Düzeyi	28	42.44	6.97	
Bilgi	Alt Gelir Düzeyi	22	8.09	2.24	.00
	Orta Gelir Düzeyi	243	9.28	2.32	
	Üst Gelir Düzeyi	28	10.37	2.36	

Tablo 10 incelendiğinde araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin sahip olduğu kariyer iyimserliği alt boyutunda (0,14; $p > 0,05$) gelir düzeyine göre anlamlı farklılık bulunmamıştır. Kariyer uyumu (0,00; $p < 0,05$) ve iş piyasalarına ilişkin algılanan bilgi alt boyutlarında (0,00; $p < 0,05$) üst gelir düzeyi lehine anlamlı farklılık görülmüştür. Sonuç olarak gelir düzeyine göre üniversite öğrencileri kariyer iyimserliği alt boyutunda benzer, kariyer uyumu ve iş piyasalarına ilişkin algılanan bilgi alt boyutuna göre farklı kariyer geleceği algısına sahiptir denilebilir.

Mesleki karar pişmanlığının algılanan gelir düzeyine göre incelenmesi amacıyla Kruskal-Wallis H testi uygulanmış, elde edilen sonuçlar Tablo 11’de verilmiştir.

Tablo 11. Üniversite Öğrencilerinin Algılanan Gelir Düzeyine Göre Mesleki Karar Pişmanlığı Düzeyleri

Faktörler	Gelir Düzeyi	N	Ortalama	SS	p
Mesleki Karar Pişmanlığı	Alt Gelir Düzeyi	22	10.45	4.33	.45
	Orta Gelir Düzeyi	243	9.53	4.36	
	Üst Gelir Düzeyi	28	8.96	3.90	

Tablo 11 incelendiğinde araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin sahip olduğu mesleki kariyer pişmanlığı algısı (0,45, $p > 0,05$) algılanan gelir düzeyine göre anlamlı farklılık göstermemektedir. Sonuç olarak gelir düzeyine göre üniversite öğrencileri benzer mesleki karar pişmanlığı algısına sahiptir denilebilir.

4. TARTIŞMA ve SONUÇ

Araştırmanın bulgular bölümünde görüldüğü üzere üniversite öğrencilerinin kariyer geleceği algısı düzeyleriyle mesleki karar pişmanlığı düzeyleri arasında orta düzeyde negatif bir anlamlı ilişki bulunmuştur. Buradan yola çıkarak üniversite öğrencilerinin kariyer uyumlulukları kariyer iyimserlikleri ve iş piyasalarına ilişkin algıladıkları bilgi düzeyi yükseldikçe mesleki karar pişmanlığı düzeyleri düşmektedir denilebilir. Alanyazında kariyer geleceği ile kariyer engelleri arasındaki ilişkinin incelenmesi (Güldü ve Kart, 2017), mesleki karar pişmanlığı ile iş doyumunun incelenmesine (Köse, 2019) yönelik araştırmalar bulunmakla birlikte bu iki kavramın ilişkisine yönelik bir çalışma bulunmamaktadır. Analizlerden elde edilen sonuçlarda üniversite öğrencilerinin kariyer geleceği algısı düzeylerinin cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermediği bulunmuştur. Kariyer uyumluluğu, kariyer iyimserliği ve algılanan bilgi alt boyutlarında da her iki cinsiyet arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır. Alanyazın incelendiğinde kadınların kariyer uyumlulukları erkeklerin kariyer uyumluluğundan daha yüksek olduğu bulunmuştur (akt: Harry ve Coetzee, 2013; Ferreira, 2012). Ergenler üzerinde gerçekleştirilen araştırmalarda da cinsiyet göre anlamlı farklılıklar olduğu görülmüş genel olarak kızların kariyer uyumluluğunun erkeklerin kariyer uyumluluğundan daha yüksek bulunmuştur (Hartung vd., 2005, s. 409). Bu çalışmada üniversite öğrencisi olan erkeklerin mesleki karar pişmanlığı düzeylerinin kız üniversite öğrencilerinin mesleki karar pişmanlığı düzeylerinden anlamlı farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Buna karşın Köse (2019), okul yöneticileri ve öğretmenlerle gerçekleştirdiği araştırmada mesleki karar pişmanlığı düzeylerinin cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermediği sonucuna ulaşmıştır. Buradan erkek üniversite öğrencilerinin daha çok mesleki karar pişmanlığı yaşadıkları ancak okul yöneticileri ve öğretmenler açısından cinsiyetin mesleki karar pişmanlığı üzerinde anlamlı farklılık oluşturmadığı anlaşılabilir. Elde edilen analiz sonuçlarına göre üniversite öğrencilerinin kariyer uyumlulukları, kariyer iyimserlikleri, iş piyasasına ilişkin bilgi düzeyleri ebeveyn eğitim düzeylerine göre anlamlı farklılık göstermemektedir. Bu beklenmeyen bir sonuçtur. Çünkü anne ve babalarının eğitim düzeyi daha yüksek olan üniversite öğrencilerinin kariyer geleceği algılarının daha olumlu olması beklenmektedir. Ancak Kalafat (2014) da çalışmasında üniversite öğrencilerinin kariyer geleceği algısının annelerinin eğitim düzeyi bakımından anlamlı bir farklılık göstermediği sonucuna ulaşmıştır. Üniversite öğrencilerinin kariyer geleceği algısının babalarının eğitim düzeyine göre de anlamlı bir fark göstermediği bulunmuştur (Kalafat, 2014). Yapılan çalışmalar sonucunda üniversite öğrencilerinin anne ve babalarının eğitim düzeyi ne olursa olsun kariyer geleceği algılarının değişmediği anlaşılmaktadır. Buradan yola çıkarak üniversite öğrencilerinin kariyer geleceği algılarının anne ve babalarının eğitim düzeyinden daha farklı değişkenlere göre anlamlı farklılık gösterebileceği söylenebilir.

Ebeveyn eğitim düzeyinin mesleki karar pişmanlığını etkileyeceği beklenmektedir. Ancak analizlerden elde edilen sonuçlar tam tersini göstermektedir. Üniversite öğrencilerinin mesleki karar pişmanlığı düzeylerinin ebeveynlerinin eğitim düzeyine göre anlamlı farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır. İlgili alanyazın incelendiğinde buna yönelik bir araştırma bulunmamıştır. Araştırma sonucunda üniversite öğrencilerinin algıladıkları ebeveyn tutumuna göre kariyer geleceği algıları arasında manidar bir fark bulunmamıştır. İlgili literatür incelendiğinde kariyer geleceği algısının algılanan ebeveyn tutumuna göre incelenmesine yönelik bir araştırmaya rastlanmamıştır. Ebeveynlerinin koruyucu, demokratik, otoriter veya ilgisiz olmasına göre üniversite öğrencilerinin kariyer geleceği algıları anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Üniversite öğrencilerinin mesleki karar pişmanlığı düzeyleri algıladıkları ebeveyn tutumuna göre anlamlı farklılık göstermektedir. Ebeveynlerinin tutumunu baskıcı- otoriter olarak değerlendiren üniversite öğrencilerinin daha çok mesleki karar pişmanlığı yaşadıkları bulunmuştur. İlgili literatürde benzer bir araştırmaya rastlanmamış olup baskıcı ebeveynlerin bireyin karar verme özgürlüğünü etkilemesinin mesleki karar pişmanlığı yaşamasında etkili olduğu düşünülmektedir. Alan yazın incelendiğinde kariyer geleceği algısının gelir düzeyine göre incelenmesine yönelik bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu çalışmada üniversite öğrencilerinin algıladıkları gelir düzeyine göre kariyer uyumluluğu ve iş piyasasına ilişkin algılanan bilgi düzeylerinde üst gelir düzeyi lehine anlamlı bir farklılık bulunurken, kariyer iyimserlikleri açısından algılanan gelir düzeyinin anlamlı bir farklılık oluşturmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Buradan yola çıkarak üniversite öğrencilerinin kariyerlerini daha iyimser algılamalarının algıladıkları gelir düzeylerine göre herhangi bir

değişiklik göstermediği sonucuna ulaşılrken, gelir düzeylerini üst gelir düzeyi olarak tanımlayan üniversite öğrencilerinin kariyerlerine daha uyumlu olduğu ve iş piyasasına ilişkin algıladıkları bilgi düzeyinin daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Üniversite öğrencilerinin mesleki karar pişmanlığı düzeylerinin algılanan gelir düzeyine göre manidar bir farklılığa sahip olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Her gelir düzeyinden bireyin mesleki karar pişmanlığı yaşayabileceği anlaşılmaktadır.

Bu araştırmada Türkiye'nin çeşitli üniversitelerinde öğrenim görmekte olan 18-37 yaş aralığındaki üniversite öğrencilerinin kariyer geleceği algıları ve mesleki karar pişmanlıkları arasındaki ilişki incelenmiştir. Bunun yanı sıra üniversite öğrencilerinin kariyer geleceği algıları ve mesleki karar pişmanlığı düzeyleri farklı değişkenler bağlamında incelenmiştir. Araştırma sonucunda üniversite öğrencilerinin kariyer geleceği algıları ve mesleki karar pişmanlığı düzeyleri arasında orta düzeyde negatif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Kariyer uyumluluğu, kariyer iyimserliği ve algılanan bilgi düzeylerinin yükselmesi mesleki karar pişmanlığı düzeyini düşürmektedir. Buradan yola çıkarak öğrencilerin henüz meslek seçmeden kariyer uyumluluğu, iyimserliği ve algılanan bilgiye yönelik çalışmaların gerçekleştirilmesi ileride mesleki karar pişmanlığı yaşanmasını azaltabilir.

Üniversite öğrencilerinin cinsiyetlerine göre kariyer geleceği algıları arasında anlamlı fark bulunmazken erkek üniversite öğrencilerinin mesleki karar pişmanlıkları kız öğrencilerden daha yüksek bulunmuştur. Her iki cinsiyetten üniversite öğrencilerinin de benzer kariyer geleceği algılarına sahip olup, erkek öğrencilerin mesleki kararlarına yönelik daha fazla pişmanlık yaşamalarının sebebi erkek öğrencilerin pişmanlıklarını daha rahat bir şekilde dile getirebiliyor olması olabilir.

Ebeveynlerin eğitim düzeyinin üniversite öğrencilerinin kariyer geleceği algıları ve mesleki karar pişmanlıklarını etkilemesi beklenirken, sonuçlar ebeveynlerinin eğitim düzeyi ne olursa olsun öğrencilerin kariyer uyumlulukları, kariyer iyimserlikleri, algıladıkları bilgi ve mesleki kararlarından duydukları pişmanlık düzeylerinin değişmediğini göstermektedir. Öğrencilerin algıladıkları ebeveyn tutumuna göre kariyer geleceği algısı düzeyleri anlamlı bir farklılık göstermezken mesleki karar pişmanlığı düzeylerinin baskıcı-otoriter ebeveyne sahip olduğunu düşünen öğrencilerde daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu beklenen bir sonuçtur. Çünkü baskıcı ebeveyne sahip olan bireylerin kendi kararlarını verebilmesi güç bir durumdur. Bu sebeple bu bireyler kendi kararlarını uygulayamadıkları için pişmanlık yaşıyor olabilirler.

Araştırmada incelenen bir diğer değişken olan algılanan gelir düzeyi değişkeni üniversite öğrencilerinin kariyer uyumluluğu ve iş piyasasına ilişkin algılanan bilgi düzeylerinde üst gelir düzeyi lehine anlamlı bir farklılık gösterirken, kariyer iyimserlikleri ve mesleki karar pişmanlığı düzeyleri anlamlı bir farklılık göstermemiştir. Sonuçlara göre üst gelir düzeyine sahip bireyler kariyerine daha iyi uyum sağlayabilmekte bunun yanında iş piyasasına ilişkin bilgiye daha fazla erişebilmektedir. Bunun yanında algıladıkları gelir düzeyi ne olursa olsun bireyler kariyerine iyimserlikle yaklaşabilmekte veya verdikleri mesleki karardan pişmanlık duyabilmektedirler.

5. KAYNAKÇA

Brehaut, J. C., O'Connor, A. M., Wood, T. J., Hack, T. F., Siminoff, L., Gordon, E., & Feldman-Stewart, D. (2003). Validation of a decision regret scale. *Medical Decision Making*, 23(4), 281-292. doi: [10.1177/0272989X03256005](https://doi.org/10.1177/0272989X03256005)

Çakır, M. A. (2004). Mesleki karar envanterinin geliştirilmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 37(2), 1-14. doi:[10.1501/Egifak_0000000098](https://doi.org/10.1501/Egifak_0000000098)

Erdoğan Zorver, C. (2011). *Kariyer Uyumu ve İyimserliği Ölçeği'nin geliştirilmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Erdurcan, S., & Kırdök, O. (2017). Mesleki karar pişmanlığı ölçeği: Uyarlama, geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Mersin University Journal of the Faculty of Education*, 13(3), 1140-1150. doi: [10.17860/mersinefd.330880](https://doi.org/10.17860/mersinefd.330880)

Güldü, Ö., & Kart, M. E. (2017). Kariyer planlama sürecinde kariyer engelleri ve kariyer geleceği algılarının rolü. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 72(2), 377-400.

Harry, N., & Coetzee, M. (2013). Sense of coherence, career adaptability and burnout of early-career Black staff in the call centre environment. *SA Journal of Industrial Psychology*, 39(2), 1-10.

- Hartung, P. J., Porfeli, E. J., & Vondracek, F. W. (2005). Child vocational development: a review and reconsideration. *Journal of Vocational Behavior*, 66(3), 385-419.
- Kalafat, T. (2012). Kariyer geleceği ölçeği (KARGEL): Türk örnekleme için psikometrik özelliklerinin incelenmesi. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4(38), 169-179.
- Kalafat, T. (2014). *Kariyer geleceği algısını etkileyen kişisel faktörlerin belirlenmesine yönelik bir model çalışması*. Yayınlanmamış doktora tezi. Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Karasar, N. (2020). Bilimsel araştırma yöntemi: Kavramlar, ilkeler, teknikler (35. Basım). Ankara: Nobel.
- Korur, M. G., & Kimzan, H. S. (2016). Kompulsif satın alma eğilimi ve alışveriş sonrası pişmanlık ilişkisinde kontrolsüz kredi kartı kullanımının rolü: Avm müşterileri üzerine bir araştırma. *Tüketici ve Tüketim Araştırmaları Dergisi*, 8(1), 43-71.
- Köse, A. (2019). Career decision regret as a predictor: Do teachers and administrators regret due to their career choice?. *World Journal of Education*, 9(1), 38-55. doi: [10.5430/wje.v9n1p38](https://doi.org/10.5430/wje.v9n1p38)
- Sarıkaya, T., & Khorshid, L. (2009). Üniversite öğrencilerinin meslek seçimini etkileyen etmenlerin incelenmesi: üniversite öğrencilerinin meslek seçimi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(2), 393-423.
- Siyez, D. M., & Belkıs, Ö. (2016). Üniversite öğrencilerinde kariyer iyimserliği ve uyumluluğu ile toplumsal cinsiyet algısı arasındaki ilişki. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 5(4), 279-285. doi:[10.4026/1303-2860.2015.0270.x](https://doi.org/10.4026/1303-2860.2015.0270.x)
- Siyez, D. M., & Yusupu, R. (2015). Üniversite öğrencilerinde kariyer uyumluluğu ve kariyer iyimserliğinin cinsiyet rolü değişkenine göre incelenmesi. *ISGUC, The Journal of Industrial Relations and Human Resources*. doi: [10.4026/1303-2860.2015.0270.x](https://doi.org/10.4026/1303-2860.2015.0270.x)

6. EXTENDED ABSTRACT

Regret is the emotion that causes the individual to feel sad and disappointed by wishing not to make this decision after the decision (as cited in Erdurcan & Kırdök; Maingay, 1991). Since choosing a career is a complicated decision that will affect a person's whole life, it may not be easy to make the right decision. Regret due to this decision, which has such an important place in human life, will affect the person's career negatively. The most important factors that will be affected by an individual's career decision regret are job satisfaction and life satisfaction (Köse, 2019).

Given that a career decision made by a person affects their entire life and career that they have chosen according to their interests, abilities and values provides increased life satisfaction and job satisfaction, it can be said that how a person is in an attitude towards their career future is also associated with career decision regret. Perception of career future is thought to be formed by the individual's career adaptability, optimism about career, and knowledge of career-related options, and it has been revealed that personality traits are related to career future perception (as cited in Kalafat; Rottinghaus, 2005). Career adaptability is defined as the degree to which an individual can cope with unexpected situations that occur due to the profession or working conditions during the preparation process for a position related to his/her career (Siyez & Belkıs, 2016, s. 280). Career optimism is a situation that individuals expect to always achieve positive results regarding their career development or don't feel sadness, distress or anxiety during the planning of their career by focusing on the most positive aspects of the situations and perceived knowledge about the business world as how positive people perceive the business world and their tendency towards the workforce (Kalafat, 2012).

The aim of the research is to examine the relationship between university students' levels of career future perception and their levels of career decision regret. In addition, it is aimed to examine the career future perceptions of university students and the level of career decision regret in the context of different variables.

This research was conducted according to the correlational research method. Participants were 293 students (226 female, 67 male) aged between 18-37 who studied various departments at different universities in Turkey. Simple random sampling was used for selecting participants. The Career Future Scale was developed to measure the level of career future perceptions by Rottinghaus, Day, and Borgen (2005) and adapted to Turkish culture by Kalafat (2012), The Scale of Career Decision Regret was developed to measure the level of career decision regrets by Brehaut et al., (2003) and adapted to Turkish culture by Erdurcan Kırdök (2017), and a

Personal Information Form prepared by the researchers were used to collect the data. Firstly, descriptive statistics were calculated to describe. Since the number of samples is sufficient and the data has non-normal distribution, nonparametric tests were used to analyze data. In the analysis of the data, the Kruskal Wallis, Mann-Whitney U and Correlation Analysis were used.

As can be seen in the findings section of the study, a moderately negative significant relationship was found between the levels of perception of the career future of university students and the levels of career decision regret. Based on this, it can be said that as university students' career adaptability, career optimism and their perceived knowledge levels increase, their career decision regret levels decrease.

In terms of gender, it was found that the career future perception levels of university students didn't differ significantly. When the literature is examined, it has been found that women's career adaptability is higher than men's. Köse (2019) concluded that the levels of career decision regret didn't differ significantly according to gender.

In terms of parental education levels, university students' career compatibility, career optimism, and perceived knowledge levels don't differ significantly. In his study Kalafat (2014), concluded that the career future perception of university students' didn't differ significantly in terms of the education level of their mothers. It was concluded that the levels of career decision regret of university students' didn't differ significantly according to their parents' education level. When the related literature was examined, a similar study couldn't be found.

In terms of perceived parental attitude, no significant difference was found between the perceptions of career future. In the study of the relevant literature, no research was found to examine the perception of the career future according to the perceived parental attitude. University students' levels of career decision regret differ significantly according to the parental attitude they perceive. University students who rated their parents' attitude as oppressive-authoritarian were found to experience more career decision regret.

In this study, it was concluded that while there was a significant difference in favor of high income level in terms of career adaptability and perceived knowledge, according to the perceived income level of university students'. It was concluded that university students who defined their income level as high-income were more compatible with their careers and their knowledge level was higher. It was concluded that the levels of career decision regret of university students didn't differ significantly according to the perceived income level. It's understood that individuals of all income levels may experience career decision regret.

As a result, it can be suggested that future researchs can be conducted with larger samples and different measurement tools and may examine different variables (such as grade level, high school graduated from type). Relationship between career future perceptions and career decision regrets of university students' have been investigated in this study but it's thought that examining these concepts with different concepts (such as career barriers and life satisfaction) may contribute to the literature. On the other hand, studies can be carried out to develop a positive career future perception for students in schools. School psychological counselors can give seminars to parents to show an appropriate attitude towards their children.